

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2015 m. rugsėjo 17 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimės Baltrūnaitės, Anatolijaus Baranovo (pranešėjas), Irmanto Jarukaičio (kolegijos pirmininkas), Dainiaus Raižio ir Virginijos Volskienės, teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo norminę administracinę bylą pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. balandžio 2 d. nutartį ištirti Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. D1-370/1K-230, 6 punkto (aplinkos ministro ir finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) atitiktį Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 daliai (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktui (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720), Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalims bei iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantiems teisės aktų hierarchijos reikalavimams.

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

1. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Viktus“ (toliau – ir UAB „Viktus“) apeliacinį skundą dėl Panevėžio apygardos administracinio teismo 2014 m. spalio 14 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo skundą dėl atsakovo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2013 m. gruodžio 13 d. sprendimo Nr. (1)-V3-3211 „Dėl patikrinimo akto tvirtinimo“, kuriuo buvo perskaičiuotas pareiškėjo mokėtinas mokestis už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių (toliau – ir mokestis už aplinkos teršimą) už 2012 metų mokestinį laikotarpį.

2. Šios individualios bylos (administracinė byla Nr. A-1160-502/2015) nagrinėjimo metu priimta 2015 m. balandžio 2 d. nutartimi Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutarė pradėti tyrimą dėl Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. D1-370/1K-230 (toliau – ir Tvarkos aprašas), 6 punkto (aplinkos ministro ir finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) atitiktį: (1) Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo (toliau ir – Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas) 9 straipsnio 3 daliai (2009

m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktui (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720); (2) Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalims bei iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantiems teisės aktų hierarchijos reikalavimams.

3. Motyvuodamas savo abejonę dėl Tvarkos aprašo 6 punkto teisėtumo, tyrimą inicijavęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nurodo, jog, jo nuomone, Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalimi (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktu (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720) įstatymų leidėjas įtvirtino sankciją aptariamo mokesčio mokėtojų už nuslėptą degalų kiekį, sunaudotą mobiliuose taršos šaltiniuose, t. y. poveikio priemonė – didesnio tarifo taikymas – yra siejama su aplinkybe, jog mokesčių už aplinkos teršimą privalantis mokėti fizinis ar juridinis asmuo nuslėpė sunaudotą degalų kiekį. Be to, loginė ir lingvistinė minėtų įstatymo nuostatų konstrukcija leidžia manyti, kad didesnis tarifas apskaičiuojamas tik nuslėptiems degalams, o šio tarifo taikymo lemiamas asmens nuosavybės teisių ribojimas implikuoja draudimą Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalį (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktą (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija) aiškinti plečiamai.

4. Tuo tarpu Tvarkos aprašo 6 punkte nurodytu atveju apskaičiuojant mokėtiną mokesčių taikant Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) numatytą didesnę tarifą atsižvelgiama į visus mokestinio laikotarpio sunaudotus atitinkamus degalus, t. y. apmokestinimo objektas, taikant didesnę tarifą, yra sunaudoti degalai, nuo kurių mokėtiną ginčo mokesčių mokesčio mokėtojas apskaičiuojo taikydamas netinkamus mokesčio už aplinkos teršimą tarifą sudarančius komponentus. Remiantis Mokesčio už aplinkos teršimą 9 straipsnio 4 dalies 2 punktu (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija), mokesčio už aplinkos teršimą objektas, taikant didesnę tarifą, yra „nuslėpti degalai“, t. y. galimai įstatymų leidėjas nenumato didesnio tarifo taikymo Tvarkos aprašo 6 punkte numatytu atveju, kai aptariamo mokesčio mokėtojas deklaruoja teisingą sunaudotų degalų kiekį, tačiau apskaičiuodamas mokesčių už mobiliuose taršos šaltiniuose sunaudotą degalų kiekį (tonomis), neteisingai taiko mokesčio už aplinkos teršimą tarifus ir (ar) neteisingai taiko ar visai netaiko minėtų koregavimo koeficientų.

II.

5. Rengiantis nagrinėti norminę bylą teismo posėdyje, buvo gautas atsakovo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – ir Aplinkos ministerija) 2015 m. gegužės 6 d. atsiliepimas, kuriame nesutinkama su Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. balandžio 2 d. nutartyje išdėstytomis abejonėmis ir argumentais ir nurodoma, kad:

(1) vertinant Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo paskirtį (ekonominėmis priemonėmis skatinti teršėjus mažinti aplinkos teršimą, vykdyti atliekų prevenciją ir tvarkymą, neviršyti nustatytų teršalų išmetimo į aplinką normatyvų, taip pat iš mokesčio kaupti lėšas aplinkosaugos priemonėms įgyvendinti), mokesčio už aplinkos teršimą objektus bei teršalų apmokestinimo ir tarifų nustatymo tvarką (Mokesčio už aplinkos teršimą 3 str., 6 str. 1 d.), laikytina, kad įstatymų leidėjas mokesčių už aplinkos teršimą pirmiausia sieja su išmetamų į aplinką teršalų kiekiu, tokiu būdu apmokestindamas aplinkos taršą;

(2) nesutinka su Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. balandžio 2 d. nutartyje pateiktu vertinimu, kad Tvarkos aprašo 6 punkte numatytu atveju apmokestinimo objektas, taikant didesnę tarifą, yra sunaudoti degalai. Mano, kad Tvarkos aprašo 5 ir 6 punktuose numatytu atveju apmokestinimo didesniu tarifu objektas yra nuslėpta tarša, kuri objektyviai gali pasireikšti tiek aplinkos teršėjui nuslėpus faktiškai išmestą į aplinką teršalų kiekį (Tvarkos aprašo 6 p.), tiek sunaudotų degalų kiekį (Tvarkos aprašo 5 p.). Sunaudotų degalų kiekis yra reikšmingas skaičiuojant mokesčio tarifą už aplinkos taršą. Be to, siekiant įvertinti išmetamų teršalų kiekį deginant degalus priklausomai nuo techninių transporto priemonių savybių, buvo nustatyti koeficientai, atspindintys tikrąjį išmetamų teršalų kiekį (taršos dydį) ir atitinkamai koreguojantys mokesčio dydį. Atitinkamai, įvertinus tai, kad išmetamų teršalų kiekis

tiesiogiai priklauso ne tik nuo degalų rūšies, bet ir transporto priemonės techninių savybių (ypatumų), įskaitant ir EURO standartus, taip pat tai, kad įstatymų leidėjo buvo patvirtinti koregavimo koeficientai, atspindintys tikrąjį išmetamų teršalų kiekį (taršos lygį) ir atitinkamai koreguojantys mokesčio dydį. Mokesčio mokėtojui deklaracijoje neteisingai nurodžius, jog eksploatuojama transporto priemonė atitinka aukštesnį EURO standartą, į aplinką būtų išmetama daugiau teršalų ir sumokėti mažesni mokesčiai už aplinkos teršimą, kas iš esmės laikytina faktiniu teršalų kiekio nuslėpimu – nuslėpta tarša;

(3) atsakovo nuomone, įstatymų leidėjo ketinimai ir siekiami tikslai priimant Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymą, loginė ir lingvistinė šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalies normos analizė leidžia teigti, kad įstatymų leidėjas, nustatydamas, kad „už <...> nuslėptą teršalų ir (ar) sunaudotų degalų <...> kiekį mokestis už aplinkos teršimą mokamas taikant didesnę tarifą“, numatė, kad didesniu tarifu mokestis už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių yra taikomas tiek už nuslėptą teršalų kiekį, tiek ir už nuslėptą sunaudotų degalų kiekį. Priešingas vertinimas paneigtų įstatymo tikslus bei įstatymų leidėjo tikslus apmokestinti aplinkos taršą, sudarytų prielaidas išvengti dalies mokesčio už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių sumokėjimo į valstybės biudžetą, taip pat sudarytų ir prielaidas išvengti Mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme numatyto padidinto tarifo mokesčio taikymo mokesčio mokėtojui, nuslėpus išmestų į aplinką teršalų kiekį;

(4) Tvarkos aprašo 6 punktą turi aiškų ir konkretų įstatyminių pagrindą, numatytą Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje. Tvarkos aprašo 6 punktu yra ne išplečiamos, o tik paaiškinamos Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nuostatos, kaip turi būti apskaičiuojamas didesnio tarifo mokestis.

6. Atsakovas Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – ir Finansų ministerija) 2015 m. gegužės 6 d. atsiliepime nesutinka su Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. balandžio 2 d. nutartyje pateiktu vertinimu, iš esmės teigdamas, kad:

(1) vertinant Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje vartojamos sąvokos „nuslėptas teršalų ir (ar) sunaudotų degalų kiekis“ turinį, akivaizdu, kad įstatymų leidėjas didesnio mokesčio tarifo taikymą sieja su objektyviais ir palyginamais kriterijais: (a) apskritai nuslėptų teršalų ir (ar) degalų kiekiu arba (b) sumažintu teršalų ir (ar) degalų kiekiu, lyginant su tuo, kuris objektyviai turėjo būti nurodytas. Abiem atvejais didesnio mokesčio tarifo taikymo pagrindu laikytinas objektyvus parametras – „nuslėptas <...> kiekis“. Iš esmės tokiais pačiais argumentais atsakovas Finansų ministerija vertina ir Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 4 dalies 2 punktą;

(2) Tvarkos aprašo 6 punkte numatyto didesnio tarifo taikymas yra siejamas su nuslėpta realiai padaryta aplinkos tarša – nuslėptu teršalų kiekiu. Nors ir esant tam pačiam degalų kiekiui, skirtingas taršos šaltinis lemia skirtingą teršalų kiekį, todėl, kaip iš esmės nurodo atsakovas Finansų ministerija, taikant neteisingą tarifą ar minėtą koregavimo koeficientą yra nuslepiaama reali iš mobilių taršos šaltinių į aplinką patenkanti tarša. Tvarkos aprašo 6 punktą atitinka Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalį ir 4 dalies 2 punktą, neišplečia jų taikymo bei jų neiškraipo. Atitinkamai mano, kad nėra pažeidžiamos ir Konstitucijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos bei konstitucinis teisės aktų hierarchijos principas.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

III.

7. Nagrinėjama administracinė (norminė) byla yra inicijuota siekiant ištirti Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro ir finansų ministro 2008 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. D1-370/1K-230 (toliau – ir Tvarkos aprašas), 6 punkto (aplinkos ministro ir finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) atitiktį Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9

straipsnio 3 daliai (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktui (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720), Konstitucijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalims bei iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantiems teisės aktų hierarchijos reikalavimams.

8. Tvarkos aprašo 6 punktas (aplinkos ministro ir finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) įtvirtina, kad „mokėtinas mokestis taikant didesnę tarifą už nuslėptą taršą iš mobilių taršos šaltinių <...>, kai apskaičiuodamas mokestį už mobiliuose taršos šaltiniuose sunaudotą degalų kiekį (t) mokesčio mokėtojas neteisingai taikė mokesčio už aplinkos teršimą tarifus <...> ir (ar) neteisingai taikė ar visai netaikė privalomų taikyti Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifų koregavimo koeficientų <...>, dėl ko buvo sumokėtas mažesnis mokestis, apskaičiuojamas: $M_p = (Q_s \times T \times k \times I - M_{(\text{sumokėtas})}) \times K$, čia: Q_s – sunaudotas atitinkamos rūšies degalų kiekis (t); $M_{(\text{sumokėtas})}$ – sumokėtas mokestis už aplinkos teršimą iš mobilaus taršos šaltinio, kuriam apskaičiuoti buvo neteisingai taikytas mokesčio už aplinkos teršimą tarifas <...> ir (ar) neteisingai taikytas ar iš viso netaikytas privalomas taikyti Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifų koregavimo koeficientas <...>“. Kiti minėtoje formulėje nurodyti kintamieji yra apibrėžti Tvarkos aprašo 3 bei 5 punktuose (aplinkos ministro ir finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) ir reiškia: T – mokesčio tarifas (Lt/t), nustatytas Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 5 priedėlyje; k – mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifų koregavimo koeficientas; I – mokesčio laikotarpio indeksavimo koeficientas; K – mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifo koeficientas, nustatytas Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 6 priedėlyje.

9. Kaip matyti iš 2015 m. balandžio 2 d. nutarties, tyrimą inicijavusi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija Tvarkos aprašo 6 punkto (aplinkos ministro ir finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) teisėtumą pirmiausia kvestionuoja jos neatitikimu Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 daliai (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktui (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija). Konkrečiai nurodoma, kad įstatymų leidėjas nenumato mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo taikant didesnę tarifą atvejais, kurie yra numatyti tikrinamoje Tvarkos aprašo nuostatoje.

10. Minėta Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalis (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) įtvirtina, kad „už išmestą iš stacionarių taršos šaltinių normatyvus viršijantį teršalų kiekį ar nuslėptą teršalų ir (ar) sunaudotų degalų, ir (ar) apmokestinamųjų gaminių bei pripildytos gaminių apmokestinamosios pakuotės kiekį mokestis už aplinkos teršimą mokamas taikant didesnę tarifą“.

11. Cituotoje nuostatoje minimo didesnio tarifo apskaičiavimo tvarką įstatymų leidėjas nustatė Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija), pagal kurią „mokestis už aplinkos teršimą taikant didesnę tarifą apskaičiuojamas: 1) normatyvus viršijantį ir (ar) nuslėptą teršalų kiekį, išmestą iš stacionarių taršos šaltinių, dauginant iš mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių tarifo, pateikto <...> 1 priedėlyje, ir iš mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių tarifo koeficiento, nurodyto <...> 2 priedėlyje; 2) nuslėptą degalų kiekį, sunaudotą mobiliuose taršos šaltiniuose, dauginant iš mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifo, nurodyto <...> 5 priedėlyje, ir iš mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifo koeficiento, nurodyto <...> 6 priedėlyje; 3) nuslėptą apmokestinamųjų gaminių bei apmokestinamosios pakuotės kiekį dauginant iš tarifo, nurodyto <...> 3 ar 4 priedėlyje, ir koeficiento 2.“

12. Analizuodama šias įstatymo nuostatas išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia pažymi, kad Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalies (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) hipotezės turinys turi būti aiškinamas neatsiejamai nuo to paties straipsnio 4 dalies (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija). Toks vertinimas grindžiamas aplinkybe, jog būtent pastaroji įstatymo nuostata apibrėžia Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) minimo

didesnio tarifo turinį bei įvardija konkrečius kintamuosius, pagal kuriuos yra apskaičiuojamas mokestis už aplinkos teršimą taikant didesnę tarifą.

13. Atitinkamai iš loginės ir lingvistinės Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 ir 4 dalių (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 ir 2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcijos) konstrukcijos bei jų sisteminio vertinimo matyti, kad įstatymų leidėjas didesnio tarifo taikymą, apskaičiuojant mokestį už aplinkos teršimą, numatė tik už: (1) normatyvus viršijantį ir (ar) nuslėptą teršalų kiekį, išmestą iš stacionarių taršos šaltinių; (2) nuslėptą degalų kiekį, sunaudotą mobiliuose taršos šaltiniuose; (3) nuslėptą apmokestinamųjų gaminių bei apmokestinamosios pakuotės kiekį.

14. Išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžia, kad minėtų mokesčio apskaičiavimo, taikant didesnę tarifą, atvejų sąrašas yra baigtinis. Be to, akivaizdu, jog pagal turinį, taikymo pagrindus ir paskirtį aptariamas mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimas, taikant didesnę tarifą, yra ekonominė sankcija mokesčio mokėtojui, todėl plečiamasis šią sankciją numatančių įstatymo nuostatų aiškinimas yra negalimas. Pabrėžtina ir tai, kad, kaip matyti iš Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 3 dalies (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija), ją skaitant kartu su to paties straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktais (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija), sąvoka „nuslėptas teršalų kiekis“ įstatymų leidėjo yra taikoma tik iš stacionarių taršos šaltinių išmestos taršos atveju, o sąvoka „nuslėptas sunaudotų degalų kiekis“ – taršos iš mobilių taršos šaltinių atveju. Kitaip tariant, aptariamų Mokesčio už aplinkos teršimą nuostatų taikymo aspektu minėtos sąvokos („nuslėptas teršalų kiekis“ ir „nuslėptas sunaudotų degalų kiekis“) identifikuoja skirtingas teisinės kategorijas ir jų turinys negali būti aiškinamas identiškai. Todėl negalima sutikti su atsakovų teiginiais, kad taršos iš mobilių taršos šaltinių atveju Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas numato mokesčio apskaičiavimą taikant didesnę tarifą ne tik nuslėpus sunaudotą degalų kiekį, bet ir nuslėpus į aplinką išmestą teršalų kiekį.

15. Tuo tarpu tikrinamas Tvarkos aprašo 6 punktas (aplinkos ministro ir finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) iš esmės numato mokesčio už aplinkos teršimą, taikant didesnę tarifą, apskaičiavimo tvarką atvejais, kai apskaičiuodamas mokestį už mobiliuose taršos šaltiniuose sunaudotą degalų kiekį mokesčio mokėtojas neteisingai taikė mokesčio už aplinkos teršimą tarifus ir (ar) neteisingai taikė ar visai netaikė privalomų taikyti mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifų koregavimo koeficientų. Kitaip tariant, šia Tvarkos aprašo nuostata įtvirtintu reguliavimu taršos iš mobilių taršos šaltinių atveju mokestis už aplinkos teršimą, taikant didesnę tarifą, apskaičiuojamas atvejais, kai mokesčiniu laikotarpiu mokesčių mokėtojas nenuslėpė sunaudotų degalų.

16. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – ir Konstitucinis Teismas), aiškindamas konstitucinį teisinės valstybės principą, savo aktuose ne kartą yra konstatavęs, kad iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų kylantis reikalavimas įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams paisyti iš Konstitucijos kylančios teisės aktų hierarchijos *inter alia* reiškia, kad poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos įstatymo normos, tačiau toks teisės aktas negali pakeisti paties įstatymo (Konstitucinio Teismo 1994 m. sausio 19 d. nutarimas); poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams, konstituciniams įstatymams ir Konstitucijai; poįstatyminiai teisės aktai turi būti priimami remiantis įstatymais; poįstatyminis teisės aktas yra įstatymo normų taikymo aktas nepriklausomai nuo to, ar tas aktas yra vienkartinio (*ad hoc*) taikymo, ar nuolatinio galiojimo (Konstitucinio Teismo *inter alia* 2003 m. gruodžio 30 d., 2004 m. kovo 5 d., 2004 m. gruodžio 13 d., 2005 m. vasario 7 d., 2007 m. gegužės 5 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2007 m. rugsėjo 6 d., 2009 m. balandžio 29 d., 2009 m. spalio 8 d. nutarimai); žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytoju aukštesnės galios teisės aktuose (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2005 m. sausio 19 d. nutarimai, 2005 m. rugsėjo 20 d. sprendimas, 2006 m. kovo 28 d., 2006 m. gegužės 31 d., 2007 m. lapkričio 29 d. nutarimai). Galiausiai būtina priminti, kad atitinkamos poveikio už mokesčių prievolių nevykdymą priemonės, kokiomis laikytinos ir Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija), skaitomoje kartu su to paties straipsnio 4

dalimi (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija), gali būti nustatomos tik įstatymu (Konstitucinio Teismo 2008 m. rugsėjo 26 d. nutarimas).

17. Atsižvelgiant į prieš tai pateiktą Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 ir 4 dalių (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 ir 2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcijos) vertinimą, nagrinėjamu atveju darytina išvada, jog poįstatyminiu teisės aktu buvo nustatyta mokesčio už aplinkos teršimą, taikant didesnę tarifą, apskaičiavimo tvarka, kuri neatitinka įstatyme nustatytos (konkuruoja su įstatyme nustatyta). Tai lemia vertinimas, jog išdėstytos aplinkybės sudaro pakankamą ir savarankišką pagrindą pripažinti, kad tikrinamas Tvarcos aprašo 6 punktas (aplinkos ministro ir finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) prieštarauja Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 daliai (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktui (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija) bei iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantiems teisės aktų hierarchijos reikalavimams.

IV.

18. Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat primena, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje ne kartą yra konstatavęs, jog kai yra keliamas klausimas dėl norminio administracinio akto nuostatos (jos dalies) atitikties keliems aukštesnės galios teisės aktams (jų dalims) ar kelioms to paties teisės akto nuostatom, norminę bylą nagrinėjantis administracinis teismas, konstatavęs tikrinamos norminio administracinio akto nuostatos (jos dalies) prieštaravimą bent vienai aukštesnės galios teisės akto nuostatai, nebeprivalo tirti šios norminio administracinio akto nuostatos (jos dalies) atitikties kitoms aukštesnės galios teisės aktų nuostatom (pvz., žr. 2013 m. birželio 18 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I²⁶¹-15/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 25, 2013 m.; 2013 m. lapkričio 11 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I⁴⁴²-14/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 26, 2014 m.; 2013 m. lapkričio 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-2418/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 26, 2014 m.). Iš tiesų, vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 116 straipsnio 1 dalimi, norminis administracinis aktas (ar jo dalis) laikomas panaikintu ir paprastai negali būti taikomas nuo tos dienos, kai oficialiai paskelbtas įsiteisėjęs administracinio teismo sprendimas dėl atitinkamo norminio akto (ar jo dalies) pripažinimo neteisėtu, nepriklausomai nuo to, keliems aukštesnės galios teisės aktams ar jų dalims (nuostatom) prieštarauja atitinkamas norminis administracinis aktas.

19. Šiame baigiamajame teismo akte jau yra pripažinta, kad tikrinama Tvarcos aprašo nuostata prieštarauja Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 daliai (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktui (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720 redakcija) bei iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantiems teisės aktų hierarchijos reikalavimams. Atitinkamai ši aplinkybė, remiantis minėta administracinių teismų praktika, eliminuoja teismo pareigą vertinti tikrinamos norminio administracinio akto nuostatos atitiktį kitoms Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. balandžio 2 d. nutartyje nurodytoms aukštesnės teisinės galios aktų nuostatom.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 115 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 117 straipsnio 1 dalimi, išplėstinė teisėjų kolegija

n u s p r e n d ž i a :

Pripažinti, kad Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. D1-370/1K-230, 6 punktas (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. D1-326/1K-117 redakcija) prieštarauja Lietuvos Respublikos

mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 9 straipsnio 3 daliai (2009 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-254 redakcija) ir 4 dalies 2 punktui (2002 m. sausio 22 d. įstatymo Nr. IX-720) bei iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantiems teisės aktų hierarchijos reikalavimams.

Sprendimas neskundžiamas.

Sprendimas skelbiamas Teisės aktų registre.

Teisėjai

Laimė Baltrūnaitė

Anatolijus Baranovas

Irmantas Jarukaitis

Dainius Raižys

Virginija Volskienė